

ESTRATÈGIES PER A LA REGENERACIÓ SOSTENIBLE D'ASSENTAMENTS TURÍSTICS A LA COSTA MEDITERRÀNIA

Autors: Anna Martínez, dr. arq., Claudia Rueda, dr. arq., Jordi Gordon, arq., Juan José Ospina, arq
Grup d'investigació IAM - Investigació d'Arquitectura Mediterrània, Universitat Ramon Llull (URL).
Director del grup d'investigació: Dr. Robert Terradas i Muntañola
IAM@salle.url.edu

RESUM

La comunicació presenta el procés d'anàlisi del litoral mediterrani català que s'ha portat a terme en el marc del projecte de recerca I+D+i "Estratègies per a la Regeneració Sostenible d'Assentaments Turístics a la costa Mediterrània" pels membres del grup IAM de l'Escola d'Arquitectura la Salle, URL. Aquest projecte té com a objectiu establir directrius d'actuació urbana i arquitectònica per a la regeneració sostenible de poblacions costaneres de la Mediterrània. La hipòtesis que es proposa és la intervenció sobre elements arquitectònics o urbans concrets perquè actuïn com a impulsors de la transformació urbana i territorial al seu entorn. Per això s'establiran una sèrie de pautes per a la seva regeneració des de criteris de sostenibilitat. Aquesta comunicació presenta la primera fase, que consisteix en la representació d'un mapa tipològic del territori, sobre el que es detecten els diferents objectes d'estudi, i en la definició del procés metodològic d'aproximació urbanística i arquitectònica a cada un dels casos.

Paraules clau: Litoral mediterrani, Regeneració, Assentaments turístics, Sostenibilitat.

ABSTRACT

The paper presents the analysis process of the Catalan Mediterranean coast that has been carried out within the research project I+D+i " Strategies for Sustainable Regeneration of Tourism Settlements in the Mediterranean coast " by members of the IAM of the School of Architecture La Salle URL. It aims to establish urban and architectural guidelines for a sustainable regeneration of coastal towns in the Mediterranean. The hypothesis proposed is to develop a proposal for intervention in specific urban and architectural elements to act as drivers of change in the urban and regional environment. We therefore establish a series of guidelines for regeneration from sustainability criteria. This paper presents the first phase, which consists in representing a typological map of the territory on which detects the different objects of study, and the definition of the methodological process of urban planning and architectural approach to each case.

Key words: Mediterranean Littoral, Regeneration, Tourism Settlements, Sustainability.

1. EL PROJECTE DE RECERCA I+D+i: Estratègies per a la Regeneració Sostenible d'Assentaments Turístics a la costa Mediterrània

1.1 Introducció

IAM, grup d'Investigació d'Arquitectura Mediterrània té com a objectiu la recerca i difusió de l'arquitectura en l'entorn mediterrani, en els àmbits del territori i l'edificació. Les investigacions del grup es dirigeixen a l'estudi dels mecanismes característics de la construcció mediterrània des de criteris de projecte, observant els principis d'implantació en el territori o la utilització de sistemes constructius i de protecció climàtica únics, per a través d'una valoració tècnica i crítica, proposar actuacions a problemàtiques contemporànies.

Les activitats del grup es recolzen en la docència que es duu a terme al Màster Oficial i Doctorat "Projecte Integrat d'Arquitectura", a través de les seves línies d'investigació "Ciutat i Territori" i "Projecte i Tecnologia". D'aquesta manera projectes i tesines de màster, així com tesis doctorals es vinculen als projectes de recerca del grup.

Actualment el Grup IAM està treballant en el projecte de recerca I+D+i: "Estratègies per a la Regeneració Sostenible d'Assentaments Turístics a la costa Mediterrània". Aquest projecte té com a finalitat establir directrius d'actuació urbana i arquitectònica per a la regeneració sostenible de poblacions costaneres de la Mediterrània. Es tracta d'un projecte coordinat amb la Universitat Politècnica de València, que es desenvolupa en tres fases, coincidents amb els anys 2012-2014.

En aquesta comunicació es presenten els resultats de la primera fase, en la que s'ha confeccionat un mapa tipològic base del territori a estudiar (la costa catalana) i s'ha establert el procés metodològic d'aproximació als diferents casos d'estudi. Aquest s'il·lustra a través d'un dels exemples desenvolupats fins ara, el complex d'edificis de la Savinosa, a Tarragona.

S'ha estructurat el text en un primer capítol d'Anàlisi Territorial (Mapa Tipològic, Plànols Territorials i Plànols d'Emplaçament) i un segon capítol de Definició dels Casos d'Estudi (Classificació i Documentació). Per tractar-se d'un projecte en desenvolupament es presentaran els objectius, la metodologia i les conclusions particulars de cada una de les fites que s'han anat finalitzant.

1.2 Hipòtesi, objectius i metodologia

L'objectiu final del projecte és desenvolupar una proposta d'intervenció sobre certs elements arquitectònics o urbans concrets abandonats o en desús perquè actuïn com a impulsors de la regeneració urbana i territorial al seu entorn, des de criteris de sostenibilitat.

No es tracta de definir un projecte concret d'intervenció si no de definir estratègies per a la transformació d'aquests espais actualment degradats, oferint la col·laboració amb els organismes i les institucions, tant públiques com privades, implicades.

La hipòtesis que es planteja té a veure amb la confiança que la intervenció sobre edificis i/o espais puntuals, actualment en desús, en conflicte urbanístic o en desacord normatiu, ha de generar la recuperació de l'entorn en el que se situen.

Per això l'anàlisi procedeix en diferents escales d'aproximació i des de categories diverses, que van des de l'entorn geogràfic i històric de tota la costa fins a l'aixecament de l'estat actual de les edificacions, passant per l'observació de les problemàtiques de l'entorn de cada cas d'estudi.

2. ANÀLISI TERRITORIAL

2.1. Reconeixement del territori. Mapa tipològic

2.1.1 Objectius

En la fase inicial de l'anàlisi es va fer una batuda pels més de 500 km de litoral, de cara a reconèixer bàsicament les seves característiques geogràfiques, el caràcter dels diferents assentaments i la presència d'infraestructures.

En aquesta tasca es van utilitzar tot tipus de fonts documentals a l'abast (publicacions diverses, guies i webs municipals i comarcals, fotografies aèries, etc) de caràcter territorial, arquitectònic, històric i turístic, i es va prendre com a cartografia base la facilitada per l' Institut Cartogràfic de Catalunya.

L'objectiu era la definició del mapa tipològic de la costa catalana en una franja d'uns 20 Km cap a l'interior, en el qual poder detectar i marcar els diferents casos d'estudi. Aquest treball s'ha portat a terme en paral·lel a l'equip de la Universitat de València.

2.1.2 Metodologia

Per a la confecció d'aquest mapa es van establir uns criteris de selecció i valoració de la informació, així com de dibuix i grafiat, adequats als objectius de la recerca i aplicats a les bases informàtiques i tecnologies de representació actuals.

Es van prendre com a base de dibuix la topografia i els elements definidors del paisatge del litoral, així com les grans infraestructures i els teixits urbans, i es va prescindir en aquest primer apropament de les xarxes viàries secundàries, de la parcelació, i de molta de la informació adicional que ens aportava la cartografia original. Els assentaments es van grafiar en diferents intensitats, d'acord als tres nivells següents: nucli històric, eixample i urbanitzacions.

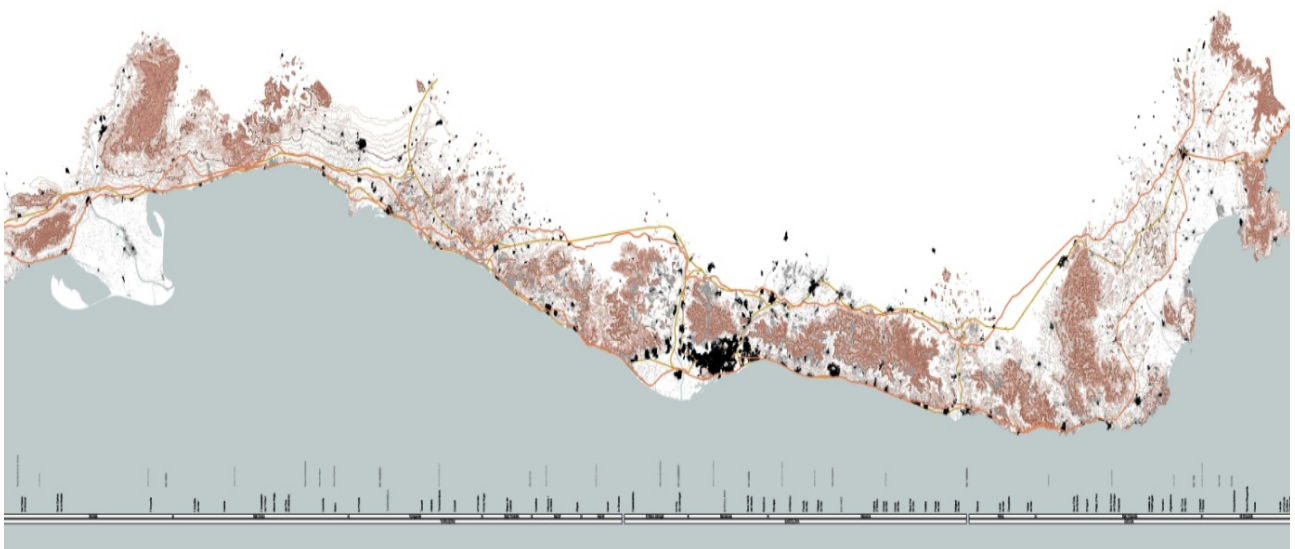
La resta de les dades recollides, referents a una informació més local i específica, i que inclou els possibles casos d'estudi que s'han anat detectant, ha quedat recollida en els plànols de treball previ, per a ser utilitzada en posteriors fases d'anàlisi.

Es van prendre com a referència de representació els criteris establerts a l'exercici Les formes urbanes del litoral català, realitzat per els alumnes de la universitat Politècnica de Catalunya sota la direcció de J.Busquets, M.Domingo, X.Eizaguirre i A. Moro l'any 1995.

2.1.3 Conclusions

El mapa s'ha imprès finalment a escala 1:80.000 (400x90cm). Gràficament es tracta d'un document clar i atractiu, fet pel qual es valoren positivament els criteris de dibuix i selecció d'informació aplicats, que s'han utilitzat des d'aleshores en altres treballs docents i d'investigació vinculats al grup IAM.

La cartografia ofereix una visió unitària de tot el litoral català i s'ha revelat com una bona eina de treball per a la continuïtat del projecte, ja que permet situar ràpidament i amb claredat els diferents casos d'estudi en la seva província, comarca i població i en relació als principals elements definidors del territori: geografia, assentaments i infraestructures.

Mapa tipològic. Font: Elaboració pròpia

2.2. Localització dels casos d'estudi. Plànols territorials

2.2.1 Objectius

En aquest recorregut d'anàlisi de la costa catalana s'han detectat diferents tipus de problemàtiques que finalment hem resumit en uns casos tipus, als que hem anat assignant els edificis o complexos representatius.

Tots els casos plantegen problemàtiques arquitectòniques i urbanístiques greus, que porten temps plantejades sense solució. La seva elecció com a cas d'estudi té a veure amb la seva posició estratègica en el territori i el seu potencial de regenerar els teixits urbans o de paisatge que els envolten.

Se seleccionen obres construïdes a principis del segle XX, com grans equipaments o infraestructures, però sobretot edificacions relacionades amb el creixement turístic dels anys 70 que han esdevingut obsoletes funcional i constructivament, i en desacord a normatives i criteris paisagístics actuals.

2.2.2 Metodologia

La metodologia d'anàlisi d'aquesta segona fase del procés de recerca es planteja des d'una lectura acurada del lloc, dels seus referents històrics, culturals i socials. Es tracta de determinar les causes de la seva degradació i detectar els determinants urbanístics, constructius i de programa sobre els que es va definir el projecte que és objecte d'estudi i les variacions que aquests paràmetres han sofert en l'actualitat. En definitiva es fa una aproximació a l'arquitectura actual des de la història, el paisatge i el urbanisme.

En aquesta fase es defineixen dos tipus de plànols territorials a escala 1:20.000 per a cada una de les diferents zones del litoral. La finalitat és arribar a una classificació dels diferents assentaments i tipologies edificatòries que es troben al llarg de la costa catalana, models constructius que han definit una forma d'implantació específica al front marítim mediterrani.

Els criteris d'anàlisi s'han establert d'acord amb l'equip de treball de la costa valenciana amb la finalitat d'aconseguir una lectura conjunta i unitària de tot el litoral.

En el plànol territorial se situen els casos d'estudi en relació als diferents usos i tipus de teixits (casc històric, eixample, indústria, residencial dispers, etc) i al seu creixement. També aquí es dedica una especial d'atenció a l'anàlisi de la línia de costa en relació als diferents casos d'estudi i a les transformacions que ha experimentat al llarg del temps.

En el que es refereix als assentaments es grafia els diferents tipus d'implantació territorial i la seva ocupació, així com la seva repercussió en el sector turístic. L'estudi es limita als assentaments en primera línia, fet pel qual es fa referència al tipus de costa (platja, penya-segat, sistema dunar, aiguamolls...) i a les infraestructures directament vinculades (ports, passeigs marítics, camins de ronda...).

Els panells de cada una de les zones s'il·lustren amb imatges aèries (ortofotos) comparatives actuals i del vol americà del 1950.

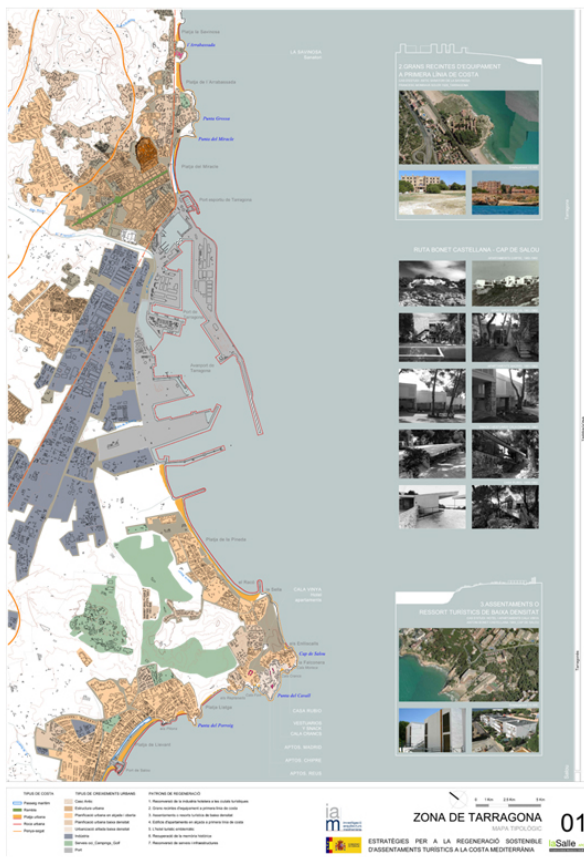
En la grafia d'aquests plànols de zona s'inclou un tipus d'informació suplementària que s'havia deixat de banda en el mapa tipològic: la topografia es representa en salts de 5 metres, apareixen el parcel·lari o vies rodades com autopistes, autovies i carreteres, i finalment els edificis.

Els criteris generals de representació són comuns a ambdós tipus de plànols, tot i que en el d'assentaments la classificació s'explica en forma de bandes laterals de colors, mentre que el plànol d'usos i teixits s'expressa en forma de taques sobre el territori.

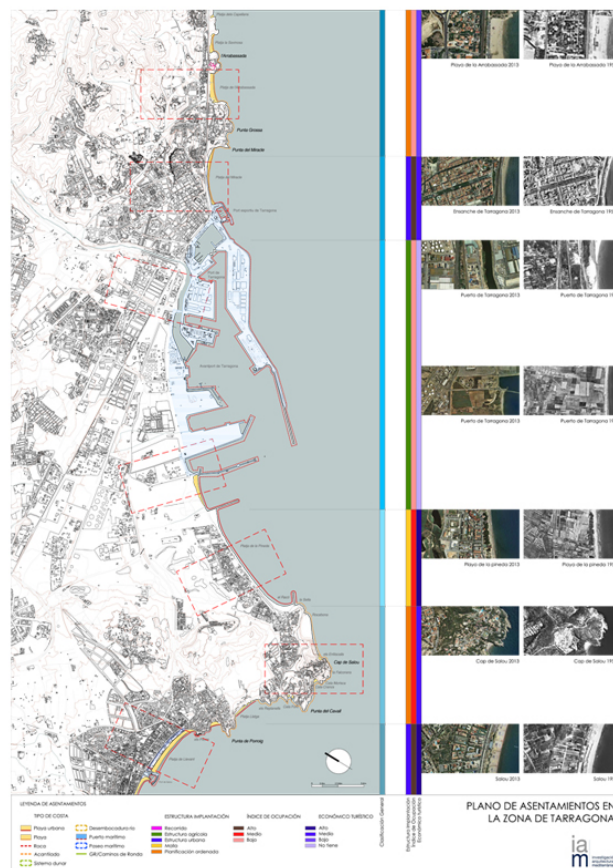
2.2.3 Conclusions

Aquesta segona fase d'anàlisi ens ha facilitat dades sobre les formes de creixement en primera línia de costa, així com la seva vinculació amb les infraestructures territorials i els elements definidors del paisatge. El procés d'estudi i redibuixat d'aquestes zones ens ha aportat un coneixement profund dels diferents teixits i escenaris en relació als casos d'estudi. Aquests apareixen referenciats al territori que els envolta, i la

documentació fotogràfica presenta amb detall els diferents emplaçaments i casos particulars. Un cop documentat el territori és fàcil localitzar i entendre noves problemàtiques. Finalment, la classificació establerta es refereix a una categorització general de tipologies d'assentaments de tot el litoral català i valencià, que conclourà amb la definició de tots els plànols territorials.

Mapa territorial a escala 1/20.000
Zona de Tarragona
 Elaboració pròpia

Mapa d'assentaments a escala 1/20.000
Zona de Tarragona
 Elaboració pròpia

2.3. L'entorn dels casos d'estudi. Plànols d'emplaçament i esquemes analítics

2.3.1 Objectius

Un cop interpretat el territori, es procedeix a entendre l'objecte a regenerar en relació al seu entorn més proper, ja sigui urbà o paisatgístic, mantenint el mateix rigor en l'anàlisi.

L'objectiu és poder identificar la problemàtica de cada un dels emplaçaments, ja sigui urbanística, d'accessibilitat, d'ús o arquitectònica, així com detectar les seves capacitats i potencials de recuperació.

Amb aquesta finalitat es confeccionen uns mapes d'emplaçament a partir dels quals, a través d'esquemes, es procedeix a desvelar la problemàtica i les possibilitats d'intervenció.

2.3.2 Metodologia

El primer mapa d'entorn es fan a una escala de 1:10.000 i es delimita als límits del municipi en el que se situa l'edifici. S'identifiquen les barreres més importants de creixement: rius, topografia, línia de costa, etc, el pas de les grans infraestructures: autovies i carreteres, línies ferroviàries, etc, i els diferents tipus de sòls: urbans, urbanitzables i no urbanitzables.

Aquest plànol urbanístic es complementa amb un plànol de tipus cultural i paisatgístic a la mateixa escala en el que l'atenció recau en el teixit edificat i les zones d'oci. Es posa en relació l'objecte d'estudi amb el casc històric de la població, i amb d'altres béns de caràcter històric o cultural (universitats, museus, biblioteques, etc) o paisatgístic (platges, passeigs, zones verdes, etc).

La informació obtinguda en aquest estudi s'utilitza en la confecció d'uns esquemes analítics en els que s'interpreta el que està succeint a la zona amb l'objectiu d'establir les decisions sobre la direccionalitat de la rehabilitació de la zona afectada.

Els tres esquemes d'anàlisi son els següents:

Urbanístic

Es representen les diferents zones i sistemes (qualificació del sol i localització d'elements específics com equipaments), els límits que defineix la llei de costes (zones d'influència i de servitud), i finalment les característiques urbanístiques del solar o edifici objecte de la intervenció (superfície, edificabilitat, altura reguladora, etc).

Paisatge

Apareix la topografia grafiada per cada metre de desnivell, les platges, els penya-segats i les masses boscoses, l'orientació solar, els vents i les vistes. Apuntarem si existeixen alguna zona paisatgística d'especial protecció.

Accessibilitat

S'indiquen les vies rodades principals (a nivell de barreres arquitectòniques), les vies rodades secundàries (a nivell d'accessibilitat a la zona), les línies i parades de transport públic (tren i autobús), les bosses d'aparcament de transport particular i els passos o camins peatonals i en bicicleta que arribin al solar de la intervenció.

2.3.3 Conclusions

La realització d'aquests plànols propers i dels esquemes abstractes és el darrer pas en el procés d'anàlisi territorial, previ a l'estudi de cada objecte en particular.

S'ha revelat com una part fonamental de cara a definir les estratègies d'intervenció a la zona u objecte d'estudi, ja que ens han permès detectar els problemes i els potencials de l'entorn que condicionen directament l'estat actual de l'edifici.

No només es posen de relleu els condicionants urbanístics i normatius, si no que el coneixement d'aspectes com l'accessibilitat o les possibilitats d'ús conformaran la base de les decisions de projecte a seguir per a definir les estratègies de regeneració.

Mapa territorial a escala 1/10.000
Cas d'estudi: sanatori La Savinosa (Tarragona)
Elaboració pròpia

Mapa cultural i paisatgístic a escala 1/10.000
Cas d'estudi: sanatori La Savinosa (Tarragona)
 Elaboració pròpia

CONNECTIVAT - ELEMENTS D'INTERÈS CULTURAL

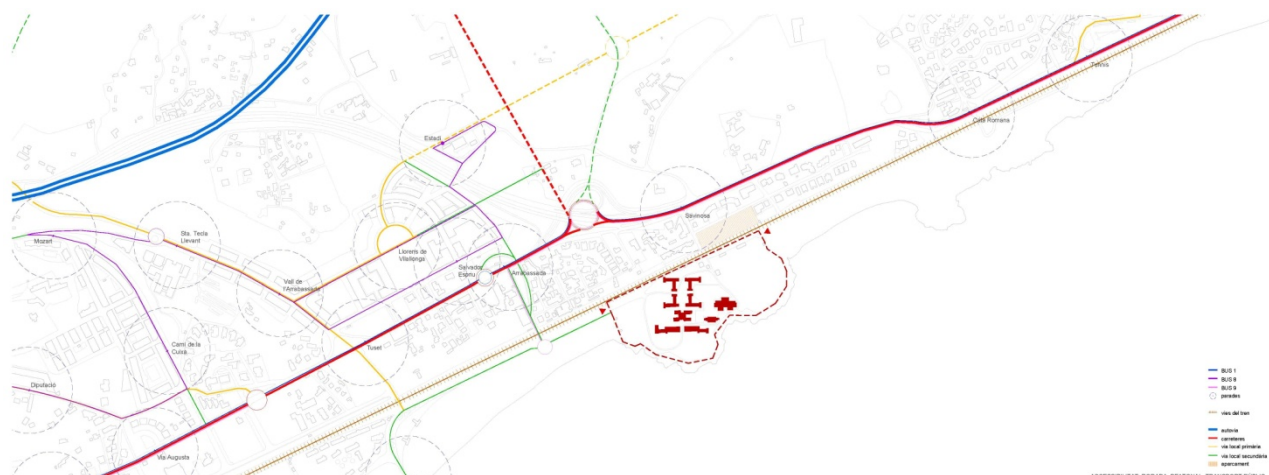

Esquema urbanístic a escala 1/5.000
Cas d'estudi: sanatori La Savinosa (Tarragona)
 Elaboració pròpia

Esquema paisatgístic a escala 1/5.000
Cas d'estudi: sanatori La Savinosa (Tarragona)
 Elaboració pròpia

ESPACIS D'INTERÈS CULTURAL

Esquema d'accessibilitat a escala 1/5.000
Cas d'estudi: sanatori La Savinosa (Tarragona)
 Elaboració pròpia

3. DEFINICIÓ DELS CASOS D'ESTUDI

3.1. Classificació tipològica

El procés de reconeixement del litoral ens va permetre detectar tota una sèrie d'edificis o localitzacions en desús i amb capacitat de regenerar, a través d'una intervenció puntual, els teixits urbans o de paisatge que els envolten.

Alguns d'aquests edificis han estat objecte d'estudi en aquesta primera fase de projecte, altres s'aniran desenvolupant, en relació als diferents temes i objectius establerts pel projecte. S'han classificat en set tipus:

3.1.1. Reconversió de la indústria hotelera a les ciutats turístiques

La indústria hotelera més directament lligada al turisme de temporada a la costa catalana es troba en una situació d'indefinió empresarial per raó de la seva obsolescència i inadequació a la demanda canviant en els últims anys. Molts dels hotels urbans construïts fa quaranta o cinquanta anys, en els inicis del turisme de masses, no han estat renovats i ofereixen avui en dia un producte desfasat, que no s'adequa a la normativa i als estàndards constructius actuals.

La seva rehabilitació ha d'adequar l'edifici funcional i constructivament, dinamitzar l'oferta turística i col·laborar en la millora de la imatge i l'estructura urbana.

Exemple de cas d'estudi: 7 hotels a Sant Feliu de Guíxols (herència germans Anlló, actualment tancats i en procés de subhasta pública)

Hotels a Sant Feliu de Guíxols (Girona)
 Elaboració pròpia

3.1.2. Grans recintes d'equipament a primera línia de costa

La permanència de recintes d'equipaments que, pel seu origen històric o per raons de la propietat unitària i diversa, romanen inalterables a primera línia de costa, presenta una gama de situacions diverses que cal analitzar. Des de recintes amb usos indefinit o indecís (com per exemple la Ciutadella de Roses o els

terrenys militars de l'Escala), fins a equipaments de tipus sanitari o docent que han arribat al final de la seva vida útil o que no han pogut mantenir-se per raons de diferents tipus.

Són casos que necessiten d'un anàlisi en la recerca d'alternatives de rehabilitació, modernització i actualització d'ús.

Exemple de cas d'estudi: Sanatori de la Savinosa a Tarragona (complex construït el 1929 per F. Monravà com a hospital antituberculós i desocupat des de 1978).

Sanatori de la Savinosa (Tarragona)
(Google, 2012) i Elaboració pròpia

3.1.3. Assentaments o resorts turístics de baixa densitat

La promoció d'assentaments o resorts turístics de baixa densitat respon a un model turístic poc freqüent a la costa catalana, però amb exemples de qualitat, obres d'autor molts cops. No ens referim a segones residències ni a càmpings, si no resorts, o ciutats de vacances, que ofereixen residències temporals amb una forta presència de serveis, equipaments i instal·lacions centralitzades i exclusives, com per exemple el Club Mediterranée, al Cap de Creus, actualment enderrocat.

Es tracta de valorar la seva situació des de paràmetres actuals i visions de futur.

Exemple de cas d'estudi: Cala Vinya a Cap Salou, projectat per Antonio Bonet el 1964 (grup d'apartaments i hotel amb serveis centrals, parcialment en desús). Exemple de patrimoni modern, catalogat al Docomomo.

Cala Vinya, Salou (Tarragona)
(Google, 2012)

3.1.4 Edificis d'apartaments en alçada a primera línia de costa

La construcció d'edificis d'apartaments en alçada (blocs lineals, torres) a primera línia de mar, sobre el passeig marítim o directament sobre la platja, respon a una tipologia molt freqüent en els anys de la màxima

intensitat del boom turístic en la costa catalana, però que s'ha mantingut pràcticament fins avui. A la problemàtica específica de l'edifici en alçada (ascensors, manteniment, seguretat) es suma a aquest cas la derivada de l'apartament utilitzat cada cop més per a estades curtes i esporàdiques estivals, així com un problema d'integració urbanística i/o de modificació del paisatge (skyline) de la ciutat de difícil tractament.

Aquest conjunt de problemes pot ser tractat avui en dia, amb l'adequació arquitectònica de l'edifici i el replantejament de la seva relació amb l'espai públic.

Exemple de cas d'estudi: bloc d'apartaments al port de Sant Feliu de Guíxols (parcialment ocupat i urbanísticament afectat)

Edifici Jaume I, Sant Feliu de Guíxols (Girona)
Elaboració pròpia

3.1.5. L'hotel turístic emblemàtic.

L'aparició de l'hotel emblemàtic d'una determinada població turística, capaç per si mateix de representar la població o el lloc, fins al punt que personalitza l'estil de l'estància o viatge, ha caracteritzat el turisme vacacional des del seu inici: Hotel du Lac (Ginebra), Hotel Tramontano (Sorrento), Hotel Martínez (Cannes), Hotel Negresco (Niça), Hotel Maria Cristina (Sant Sebastià), etc. Un dels dèficits de les capitals turístiques de la costa catalana que, pel seu tamany i aflluència ho precisaven (Roses, Sant Feliu de Guixols, Salou), es no haver sabut construir el seu hotel emblemàtic, perdent així una oportunitat de reforçar la seva imatge. L'anàlisi es refereix a aquestes oportunitats perdudes.

Es tracta en molts casos d'un exercici de rehabilitació i gestió del patrimoni, amb l'objectiu d'oferir una nova oferta turística dirigida a un públic específic alt nivell adquisitiu.

Exemple de cas d'estudi: Hotel Miramar a l'Estartit (edifici històric amb jardins, situat al Passeig Marítim, actualment abandonat). Es pren com a referència propera l'hotel La Gavina de S'Agaró.

referència: Hotel La Gavina, s'Agaró (Girona)
(Google, 2012) i Elaboració pròpia

3.1.6 Recuperació de la memòria històrica

L'existència d'un número important d'edificis històrics en desús en la franja del litoral català, amb categoria de Monument Nacional (BCIN) o Local (BCIL) o reconeguts en catàlegs històric-arquitectònic municipals, planteja amb freqüència un problema d'ús, manteniment de l'edifici i relació amb l'entorn. Molts d'aquests

edificis es troben avui en una situació indefinida. Les polítiques de catalogació no sempre són suficients per trobar una bona valoració urbana.

Adequar l'edifici al creixement de la ciutat i als nous planejaments funcionals i paisatgístics .

Exemple de cas d'estudi: edificis industrials a Badalona: fàbrica Anís del Mono (funciona) i Caci (futur ús cultural), ambdós en una situació urbanística complexa i canviant, en primera línia de mar.

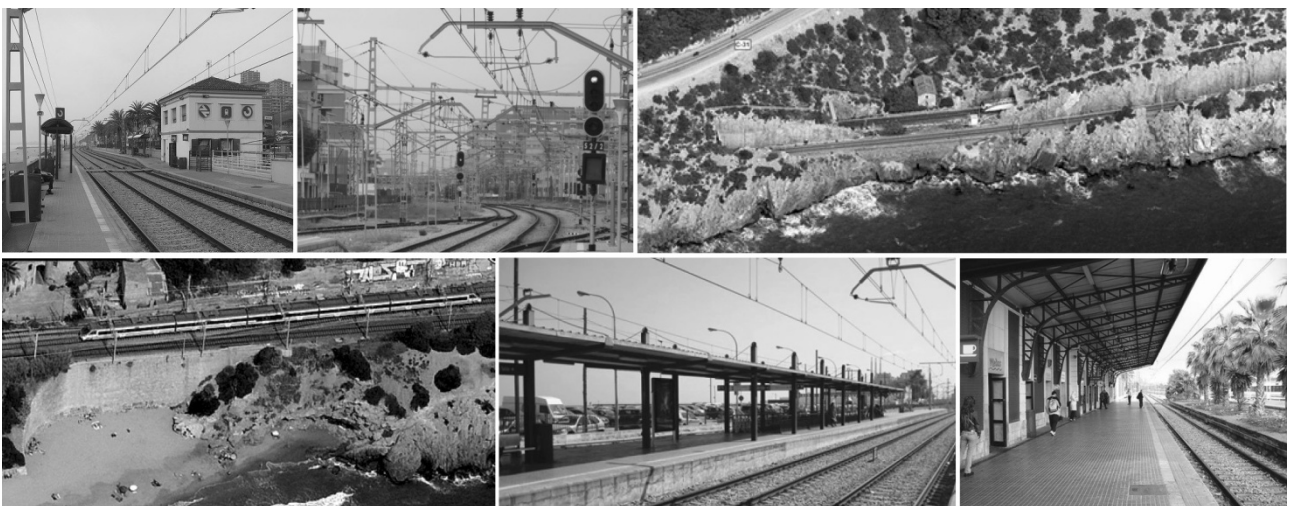
Fàbrica Anís del Mono, Badalona (Barcelona)
(Google, 2012)

3.1.7 Reconversió de serveis i infraestructures

Les infraestructures de connexió i de serveis construïdes en diferents moments històrics a la costa catalana han pogut ser, en alguns casos, objectes de renovació i posada a punt. Però en d'altres, per raons de la seva inadequació al territori o la seva pròpia obsolescència, hauran de ser eliminades, substituïdes o actualitzades. Això afecta a traçats viaris i ferroviaris, dipòsits, centrals elèctriques i nuclears, abocadors, depuradores i altres molts elements. Es tracta d'analitzar les diferents situacions i la seva compatibilitat territorial, establint les alternatives d'usos, rehabilitació o actualització.

Es tracta d'analitzar les diferents situacions i la seva compatibilitat territorial i d'establir alternatives d'ús que fomentin la seva rehabilitació.

Exemple de cas d'estudi: estació de tren a Premià de Mar (la substitució del traçat ferroviari al Maresme es troba actualment en estudi).

Estació de Premià de Mar (Barcelona)
(Google, 2012 i Elaboració pròpia)

3.2. Documentació de l'objecte. Fitxes

3.2.1 Objectius

L'objectiu final de la part d'anàlisi sobre els casos d'estudi és desenvolupar un estudi exhaustiu de cada un dels edificis o elements escollits, fet pel qual hem establert uns criteris comuns d'anàlisi urbanístics, arquitectònics i de sostenibilitat, de la construcció original i del seu estat actual.

Aquests paràmetres queden reflectits en unes fitxes tipus amb informació gràfica i escrita, que han de donar la pauta per a l'establiment de les estratègies comunes de rehabilitació. Amb l'objectiu d'establir a simple vista l'estat de conservació i les infraestructures de que disposa l'edifici.

3.2.2 Metodologia

Aquesta fitxa tipus està subdividida en cinc apartats en els que es desenvolupa la informació que hem extret de l'anàlisi de l'entorn i de l'edifici.

Cada un dels paràmetres es defineix respecte als condicionants originals (del moment de la construcció), de l'estat actual, i de la proposta a seguir (normativa vigent).

Els apartats són els següents:

1. **Resum o Fitxa zero:** Identificació de les característiques principals de l'obra i del lloc.
2. **Identificació:** Breu descripció de les dades bàsiques del projecte.
3. **Urbanística:** S'especifiquen les característiques urbanístiques i ambientals de la parcel·la.
4. **Arquitectònica:** Es descriuen les característiques del projecte, pel que fa al ús, la construcció, els subministres i condicionaments climàtics.
5. **Documentació i diagnòstic:** Aporta tota la informació base que s'ha utilitzat i una fitxa de diagnòstic en la que es plantegen les possibles estratègies de regeneració, com a resultat de tot el procés d'anàlisi.

0

SANATORIO DE LA SAVINOSA - TARRAGONA

RESUMEN

IDENTIFICACIÓN

Nombre: Sanatorio de la Savinosa
Localización: Ps. Marítim Rafael Casanova 81
Promotor: Diputació de Tarragona
Arquitecto: Francesc Monravà Soler
Uso original: Hospitalario
Uso actual: En desuso
Fecha: 1929
Estado actual: En ruinas
Protección: BCIL (B.2)

LUGAR

Superficie solar: 63.993 m²
Normativa urbanística: -
Caract. ambientales: 1ª línea de Mar

LOS EDIFICIOS

Caract. Proyecto: 9 Pabellones en una estructura urbana marcada por una simetría en el eje N/S
Estructura: Vertical: Muros de fábrica de ladrillo
Horizontal: Forjado unidireccional
Fachada: Aislamiento: no
Material: Fabrica de labrillo con acabado de recovo y pintado

Fotografía actual (2012)

Plano situación
e 1/20.000

Ficha objetos de regeneración "Estrategias para la regeneración sostenible de asentamientos turísticos en la costa catalana" Máster i Doctorado Proyecto Integrado en Arquitectura La Salle URL

Exemple de fitxa resum

Cas d'estudi: sanatori La Savinosa (Tarragona)

Elaboració pròpia

3.2.3 Conclusions

En el procés de detecció dels casos d'estudi s'ha mostrat útil la classificació realitzada en set tipologies, tot i que la coordinació amb l'equip de la universitat de València i l'atractiu d'alguns temes no contemplats en un principi ens ha fet ampliar el ventall d'exemples. S'han inclòs per exemple altres edificis catalogats al

DoCoMoMo, els fars dintre dels tipus d'infraestructures en desús, o espais naturals protegits: sistemes dunars i aiguamolls, o destinats a activitats d'oci: càmpings, camps de golf, camins de ronda, etc. No ha estat possible desenvolupar les estratègies de regeneració en alguns dels casos d'estudi previstos en un principi per la dificultat de gestió, d'accés a l'obra o d'obtenció de la documentació necessària, fet pel qual la llista d'exemples es va modificant.

Podem concloure que la metodologia desenvolupada a nivell d'anàlisi del territori, del lloc, i de l'edifici s'ha mostrat adient i permet continuar el projecte segons les pautes previstes, amb el desenvolupament de nous casos i el plantejament de les estratègies de regeneració en els ja estudiats.

4. BIBLIOGRAFIA

BRAUDEL, F. (1988). El Mediterráneo. Madrid: Espasa-Calpe.

BUSQUETS, J. (2003). Les formes urbanes del litoral català. Barcelona: Diputació de Barcelona.

BUSQUETS, J. (2004). Comprendre el territori per dissenyar-lo. Papers, 41, 9-23.

COHEN, N. (1999). Urban conservation. Cambridge: The MIT Press.

COROMINAS, M., SABATÉ, J., & SOTOCA, A. (2007). Plans molt especials. Papers Sert(16), 110-151

GARCÍA OLAGORTA, G. (1995). Aeroguía del litoral de Catalunya. Barcelona: Planeta.

Institut Idelfons Cerdà. (1999). Guia de l'Edificació Sostenible. Barcelona: Institut Idelfons Cerdà.

Institut Cartogràfic de Catalunya. (2006). Pla director urbanístic del sistema costaner. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

KOSTOF, S. (2004). The city shapped: Urban patterns and meaning through history. London: Bulfinch Press.

KOSTOF, S. (2005). The city assembled: The elements of urban form through history. Nueva York: Thames & Hudson.

MAÑÁ F. et al. (2003). Parámetros de Sostenibilidad. ITEC. Barcelona.

MARSHALL, S. (2005). Streets & patterns. Oxon: Spon Press.

OCHOA, A. (2011). Cidade e frente de agua. Papel articulador do espaço público. Universitat de Barcelona. Barcelona.

PINTÓ, J. (2009). Paisatge i activitat turística. En Generalitat de Catalunya, Atles del turisme a Catalunya (págs. 57-64). Barcelona: Departament d'Innovació, Universitats i Empresa.

POËTE, M. (2011). Introducción al urbanismo. La evolución de las ciudades: la lección de la antigüedad. Barcelona: Fundación Caja de Arquitectos.

SOLÀ-MORALES, M. (1997). Les formes de creixement urbà. Barcelona: Edicions UPC.

TRAPERO, J. J. (1998). Los paseos marítimos españoles: su diseño como espacio público. Madrid: Akal.

VIEIRA FIGUEIRA, C. (2010). El borde costero como límite: Directrices para el caso de Porto Alegre. Barcelona: Universidad Politécnica de Cataluña, Departamento de Expresión Gráfica Arquitectónica.